

SONDAJELE DE LA DRIDU*

(r. Urziceni, reg. Ploești)

ÎN CADRUL discuțiilor purtate de Comisia pentru originea limbii și a poporului român, a Academiei R.P.R., s-a recunoscut necesitatea căutării unor noi documente de ordin arheologic. Pentru obținerea unei astfel de documentări s-a hotărât executarea mai multor sondeje preliminare, care, după rezultatele pe care le vor da în legătură cu problema în discuție, să poată constitui obiective ale unor cercetări mai stăruitoare privind perioada de formare a poporului român. Din acest grup de sondeje preliminare fac parte și cele de la Dridu, executate între 8 și 30 iunie 1956.

Așezarea a fost cunoscută în urma investigațiilor prilejuite de o cercetare de suprafață făcută de Bucur Mitrea în 1948.

Locul se află situat în capătul de est al lacului Comana, pe malul său sudic, și aparține lui Vasile Drăghici, locuitor din comuna Dridu.

S-au făcut trei secțiuni paralele, perpendiculare pe malul lacului, constatăndu-se următoarea ordine stratigrafică: pământul viu este un lut galben cu concrețiuni calcaroase, peste care se găsește o depunere de pământ castaniu, groasă de 50 cm, care corespunde unui nivel de locuire preistoric, probabil epocii bronzului. După acest nivel preistoric urmează un strat de pământ negru-cenușos, gros de 40—50 cm, care aparține perioadei feudale timpurii.

Depunerea preistorică de pământ castaniu nu reprezintă resturile unei locuiri *in situ* în acest loc, deoarece în nici una din cele trei secțiuni ale noastre nu s-au întâlnit astfel de urme.

În săpătură s-au găsit numai câteva fragmente ceramice din epoca bronzului (Glina III), o strachină mică hallstattiană cu caneluri pe buză și încă alte fragmente. Acestea sînt, împreună cu două morminte de inhumatie, singurele indicii ale unei locuiri preistorice în această regiune. Probabil ca așezarea preistorică să fie mai spre deal de săpătura noastră, unde terenul urcă. În nici una din secțiunile făcute nu s-a putut deosebi stratigrafic epoca bronzului de epocă hallstattiană.

S-au descoperit două morminte de inhumatie chircite și mai multe oase răvășite care provin desigur din morminte deranjate. Cele două morminte *in situ* zăceau pe galben, la baza depunerii castanii și la adîncime numai de 50 cm în această depunere. Situația aceasta, împreună cu poziția bazei nivelului feudal, este un indiciu foarte sigur că o bună parte din stratul castaniu s-a spălat. Scheletele sînt așezate amîndouă pe dreapta și orientate aproximativ ENE—VSV. Mormintele n-au inventar, dar după poziția lor chircită, și în special cea a unuia dintre schelete, care este foarte accentuată, aparțin epocii bronzului.

* Lucrările au fost executate de un colectiv compus din Ion Nestor (responsabil), Bucur Mitrea și Eugenia Zaharia.

Depunerea de pământ negru-cenușos reprezintă nivelul locuirii feudale. În primele două secțiuni s-au găsit trei bordeie. Ele se găsesc la distanță de aproximativ 9 m unul de altul și au fost notate: cu litera *a* bordeiul din prima secțiune, cu *b* și cu *c* bordeiele din a doua secțiune. Bordeiul *a* este în rînd cu *c*; bordeiul *b* este mai sus, în spatele celorlalte două. În caseta bordeiului *a* s-au secționat, în peretele de sud-est, două gropi, aparținînd probabil tot unor bordeie, care în acest caz ar fi în rînd cu bordeiul *b*. În felul acesta s-ar detașa deocamdată două rînduri de locuințe. De altfel, după răspîndirea fragmentelor ceramice în teren,

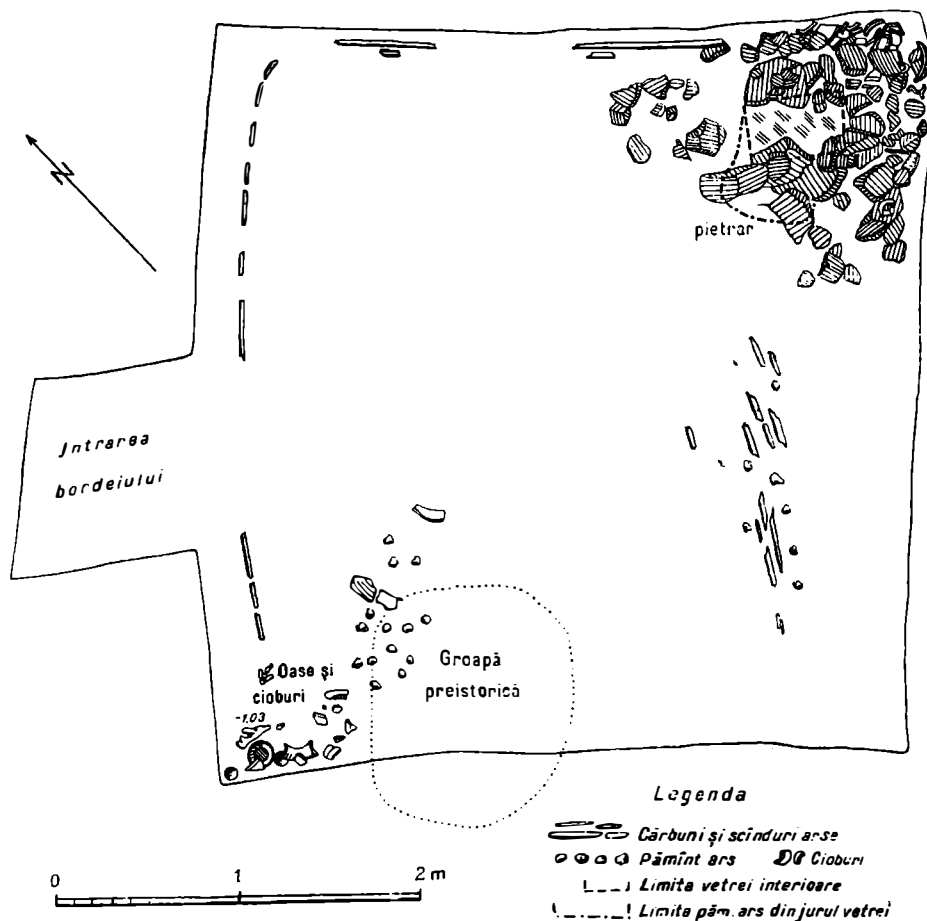

Fig. 1. — Planul bordeiului *a*.

ășezarea este foarte întinsă. Bordeiul *a* a fost mai bine păstrat și asupra lui s-au putut face observațiile cele mai complete (fig. 1).

Bordeiele sînt săpate în stratul castaniu preistoric, de la nivelul superior al acestuia; sînt de formă rectangulară, aproape pătrată, cu laturile: cel mai mare de $4,15 \times 3,90$ m și cel mic de $2,80 \times 2,54$ m. Pereții gropii bordeiului sînt drepti și săpați pînă la adîncimea de 0,60—0,87 m. În colțul de est era construită soba din pietre, iar pe latura de nord-vest, spre baltă, nu chiar la mijloc, ci mai aproape de colțul sud-vestic, se deschidea intrarea. Atît fundul bordeiului cît și pereții săpați în pământ n-au fost amenajați în nici un fel, nici cu lipitură, nici cu lemn. Intrarea bordeiului este de fapt un gang săpat în treaptă, în fața bordeiului, de la nivelul inferior al stratului negru, pe o lungime de 1,20 m la bordeiul *a*, 1 m

la bordeiul *c*; adîncimea intrării este de 60 cm la bordeiul *a* (cam tot atîta cît este și adîncimea bordeiului), iar lăţimea de 1,10 m. Fundul bordeiului merge într-o pantă care coboară ușor către capătul gangului de intrare.

Bordeiul a avut desigur un acoperiș, în două ape; nu s-a găsit însă nici în mijlocul și nici pe marginile fundului vreo urmă de par care să fi servit la sprijinirea acoperișului. Este posibil ca la părăsirea bordeiului să se fi luat și parii și furcile, regiunea fiind foarte săracă în lemn. În colțul de est al bordeiului, aproape lipit de laturile lui se află așezat « pietrarul » (fig. 2/1—2). Acesta a fost construit din bolovani, lespezi mari și pietre mai mici de rîu, alcătuiind un fel de cub înalt de 70—80 cm, cu laturile la bază de cca 1 m și cu deschiderea pe latura de nord-vest. Pietrarul a fost construit direct pe podeaua bordeiului: din patru sau șase bolovani mari (lungi între 40 și 60 cm și înalți de 30—40 cm) se alcătuiă talpa numai pe trei laturi, cea din fundul pietrarului și cele două laterale, care erau trase puțin spre interior, folosind foarte bine și forma blocurilor, pentru a forma și strîmta gura. Peste aceste blocuri mari se puneau altele mai mici, și potrivite ca formă între ele, pentru a nu lăsa nici un gol și a fi bine sprijinite unul pe altul. Cu ultimele pietre care alcătuiău pereții laterali al pietrarului, se închidea în bună parte încăperea în partea ei de sus, care apoi era perfect închisă cu alte pietre mai mărunte. Pentru a umple golurile cele mai mici, în scopul unei bune funcționări a sobei, s-au folosit foarte multe fragmente ceramice așezate printre pietre, mai ales pe laturile nord-est și sud-est dinspre pereții bordeiului. La construirea acestor sobe nu s-a folosit nici un fel de liant (nici măcar pămînt), întreaga lor soliditate datorîndu-se numai priceperii cu care au fost așezate pietrele și care le-a făcut să reziste pînă în zilele noastre. În interiorul pietrarului, pămîntul este ars ca vatră, la fel în fața gurii și pe

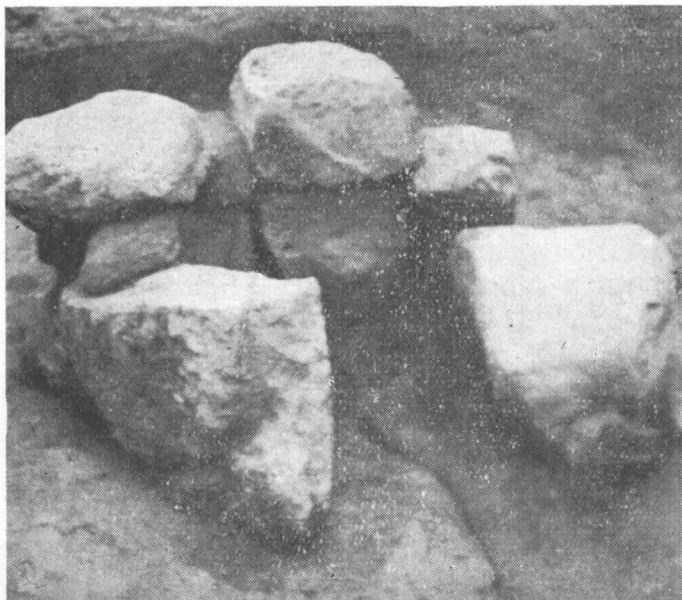

Fig. 2. — 1, pietrarul bordeiului *a*; 2: baza pietrarului bordeiului *a*.

www.cimec.ro

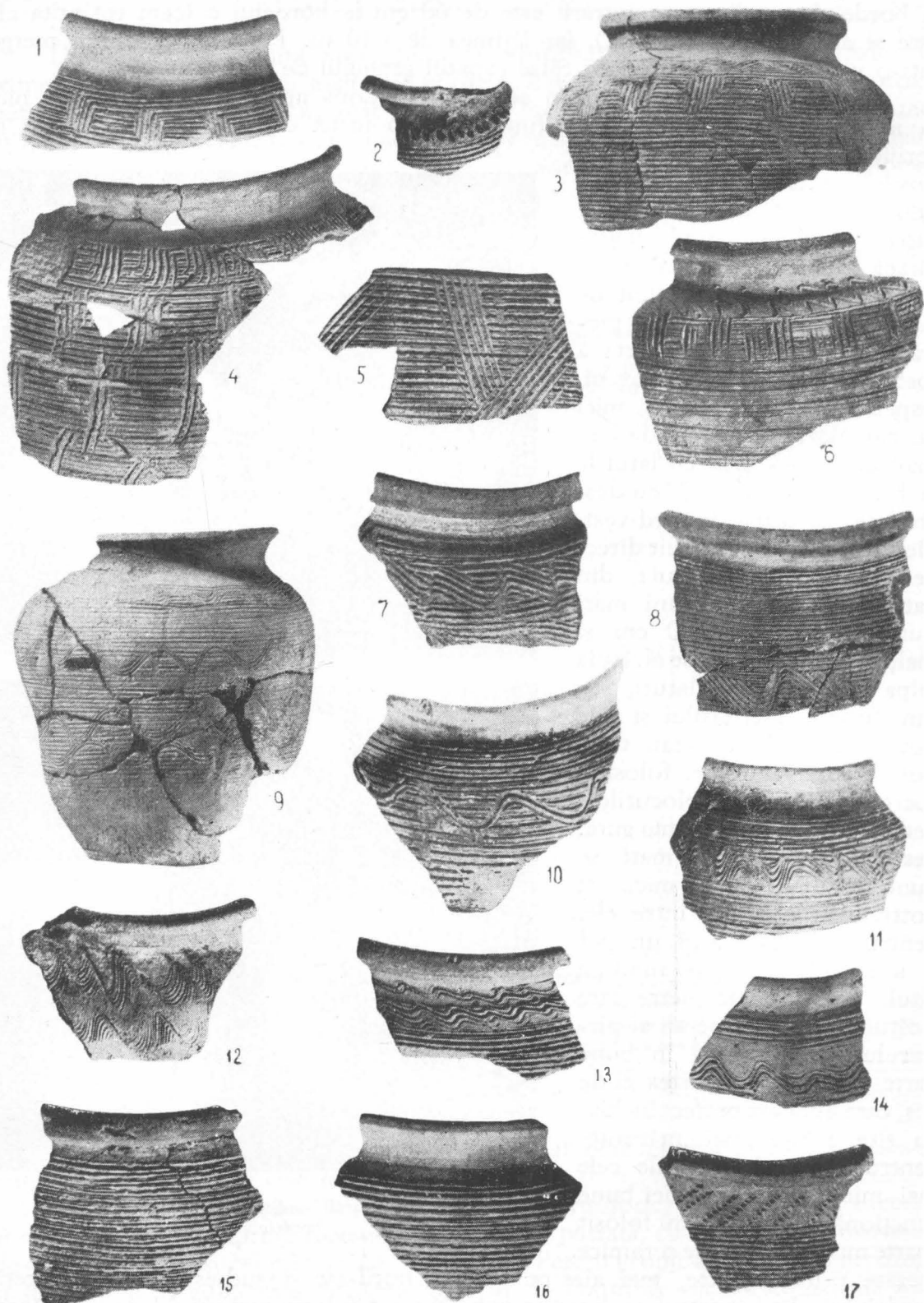

Fig. 3. — Fragmente ceramic.

latura lui dinspre interiorul bordeiului, datorită desigur jăratecului scos din sobă. Vatra din sobă este arsă pe o grosime de aproximativ un centimetru, ceea ce indică o folosire nu prea îndelungată, deoarece urme ale reînnoirii vetrei lipsesc. La bordeiul *b*, lespezile mari care alcătuiesc talpa pietrarului sînt arse și pe dinafară, fapt care arată o refolosire a lor sau o refacere a pietrarului.

În bordeiul *c* nu s-a găsit sobă de pietre, ci, tot în colțul de est, doar o vatră lingă care se aflau cîteva pietre mici, mai multe oase de animale și fragmente ceramice. În regiunea dinspre nord-est a bordeiului, în pămîntul de umplutură însă, s-au găsit numeroase pietre cam de mărimea pumnului. După indicațiile pe care ni le dau bordeiele *a* și *b*, în care nu găsim folosite pietre decît la sobe, s-ar putea să avem de-a face cu un pietrar demontat din care majoritatea pietrelor să fi fost luate pentru a fi refolosite. Trebuie să menționăm că pietrele lipsesc cu desăvîrșire în această regiune, ele găsindu-se tocmai în albia Ialomiței la 2 km depărtare.

Groapa bordeiului este umplută cu pămînt castaniu, care este probabil pămîntul scos din săpatul gropii și care va fi fost așezat în jurul ei ca stavilă contra scurgerii apei, dar care, după părăsirea și dărîmarea bordeiului, se va fi scurs în interiorul său.

În general, la construcția acestor bordeie nu s-a folosit lipitură de pămînt; totuși în bordeiul *b* s-a întîlnit o situație deosebită. Pe toată latura lui de nord-vest s-au găsit masate numeroase bucăți de lipitură cu paie, arsă, de pe o împletitură de nuiele. Chirpiciul acesta zăcea pe și în pămîntul de umplutură, fapt care dovedește că a căzut, poate din tavan, la un anumit moment din durata procesului de umplere și dărîmarea a bordeiului. Masa de chirpici se întrerupe la un moment dat exact în dreptul unde la celelalte bordeie s-a găsit intrarea. Chirpiciul provine de la lipitura unei polițe late, ca un mic pod, care va fi fost prins în partea de sus a peretelui de nord-vest. Asemenea mici poduri se fac și azi, în bordeie sau case mici, pentru păstrarea proviziilor.

Nici unul din cele trei bordeie cercetate anul acesta nu arată sigur a fi fost ars; ele au fost evacuate și părăsite. Chirpiciul ars din bordeiul *b* constituie o excepție greu de interpretat deocamdată. În afară de fragmente ceramice găsite atît în stratul de cultură cît și în bordeie, nu s-a găsit nimic întreg *in situ* pe podeaua vreunuia din bordeie. Inventarul întreg (afară de ceramică și oase de animale) se reduce la o fusaiolă, un fragment de cuțit de fier, un fragment de os gravat și mai multe împungătoare de os, care nu lipsesc din nici un bordei. De la hrana locuitorilor acestor bordeie au rămas numeroase oase de animale mari și mici (bovine, oaie, porc), cît și cantități mari de melci și scoici pe care le găseau din abundență în baltă.

Ceramica se compune din două mari categorii:

1. Oale fără toartă, lucrate la roată din pastă cu foarte multe pietricele și decorate cam 2/3 din înălțimea lor. Această categorie prezintă numeroase variante ale profilului buzei și ale decorului. Tipul cel mai des întîlnit este oala cu buza întoarsă și îngroșată rotunjit la exterior. Cele mai rare sînt cele care au marginea șanțuită la interior. Elementele de decor sînt alcătuite din benzi de linii orizontale, benzi de linii în val, creștături și împunsături cu pieptenele (fig. 3 și 4).

2. Vase lucrate la roată, din pastă bună cenușie deschis sau aproape neagră, bine arsă și bine lustruită. După fragmentele găsite erau vase mari cu torți puternice, cu corpul dezvoltat, sferoidal, și cu gîtul strîmt. Sînt decorate cu caneluri de obicei izolate sau cu dungi lustruite formînd adesea rețca (fig. 5).

Fig. 4. — Vas din bordeiul a.

Fragmente din asemenea vase, care aveau o capacitate mult mai mare decât a celorlalte oale, decorate cu val, nu lipsesc din nici un bordei. Ele erau poate vasele de apă.

Ceramica cenușie este de bună și veche tradiție locală; eventuala ei transmitere pe un timp atât de îndelungat pe *aceleași* meleaguri ar presupune existența pe aceeași durată a unei populații care a persistat de-a lungul vremurilor.

În ceea ce privește cealaltă categorie principală ceramică, a oalelor decorate cu fascicule de linii orizontale și în val, caracterul ei *neslav* în esență și ca origine nu poate fi pus la îndoială nici un moment de cel care cunoaște ceramica incontestabil slavă din regiunile de centru și de răsărit ale Europei.

Dar problemele legate de semnificația etnică și istorică a culturii materiale descoperită la Dridu și în alte locuri din țara noastră, ca și temeiurile pe baza cărora se poate demonstra apartenența ei

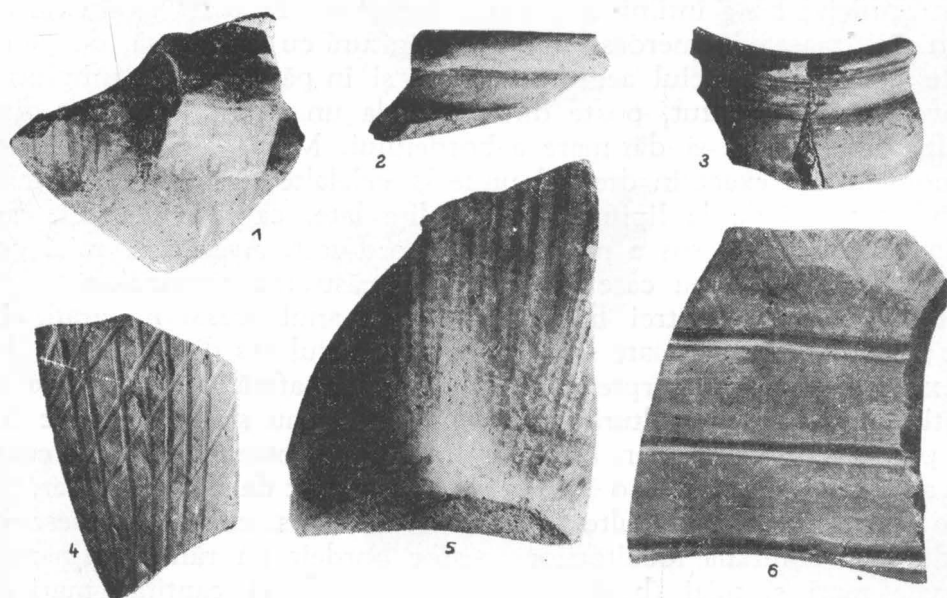

Fig. 5. — Fragmente ceramice cenușii cu ornament lustruit.

străromânească, au a fi discutate, cu toată documentarea necesară, în alt loc de cit în cuprinsul acestui scurt raport preliminar.

ION NESTOR și EUGENIA ZAHARIA

РАЗВЕДОЧНЫЕ РАСКОПКИ В ДРИДУ

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ

Предварительная разведка в Дриду входит в большую группу археологических работ, предпринятых Академией РНР в связи с новыми исследованиями для выяснения вопроса о происхождении румынского народа и его языка.

Поселение имеет два культурных уровня: первый принадлежит доисторической эпохе (были найдены черепки Глина III и галыштатской культуры), а второй — раннефеодальной эпохе. В этом последнем уровне были вскрыты три землянки прямоугольной формы, размером в $4,15 \times 3,90$ м, вырытые на глубину в 60—70 см. Вход расположен на северо-западной стороне и представляет собою ступенчатый проход, углубленный в землю до уровня ямы землянки, длиной в 1,20 м и шириной в 1 м. В восточном углу землянки находится печь, построенная только из речного камня в виде куба, шириной в 1 м и высотой в 70—80 см.

Керамика кружильная и делится на две группы по массе, форме и рисунку: одну группу составляют сосуды без ручек, из глины с примесью камешков, украшенные полосками из углубленных линий, горизонтальным, волнистым узором, красно-коричневого обжига, а другую группу составляют сосуды с ручками из хорошей массы, обожженные до серого цвета и орнаментированные лощеными вертикальными или сетчатыми линиями либо горизонтальными каннелюрами. По типу землянок и керамики поселение относится к второй половине X века.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1. — План землянки *a*.

Рис. 2. — 1, каменная кладка землянки *a*; 2, фундамент каменной кладки землянки *a*.

Рис. 3. — Фрагменты керамики.

Рис. 4. — Сосуд из землянки *a*.

Рис. 5. — Фрагменты серой керамики с лощеным орнаментом.

LES SONDAGES DE DRIDU

RÉSUMÉ

Les sondages préliminaires de Dridu font partie d'un vaste groupe de fouilles archéologiques, entreprises par l'Académie de la R.P.Roumaine en rapport avec les recherches nouvelles en cours destinées à tirer au clair le problème de l'origine de la langue et du peuple roumain.

La station possède deux niveaux d'habitat: le premier appartient à l'époque préhistorique (tessons Gлина III et Hallstatt) et le second, à l'époque féodale ancienne. Dans ce dernier niveau d'habitat, on a mis au jour trois habitations à demi souterraines de forme rectangulaire, de $4\text{m } 15 \times 3\text{m } 90$ au maximum, creusées à quelques 60 à 70 cm sous terre. L'entrée, située sur le côté Nord-Ouest, était en réalité un couloir creusé à échelons au niveau de la fosse de l'habitation, ayant une longueur de 1m 20 et une largeur de 1 m. Dans le coin oriental de l'habitation, il y avait un poêle construit uniquement en pierres de rivière, qui formaient une sorte de cube dont la base était d'environ 1 m et la hauteur de 70—80 cm.

La céramique est travaillée au tour et appartient à deux catégories différentes, quant à la pâte employée, à la forme et à la décoration. A la première catégorie appartiennent les vases sans anses, fabriqués d'une pâte mêlée de nombreux grains de sable et décorée de bandes faites de stries horizontales et sinusoidales, de couleur rouge-brun par suite de la cuisson. L'autre catégorie de céramique est constituée de vases à anses, en pâte pure, de couleur grise, à décor de rainures vernissées verticales, ou bien en réseau ou encore horizontales. L'établissement date de la seconde moitié du Xe siècle, en raison du type des habitations à demi souterraines et de la céramique qu'on y a trouvée.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. — Plan de l'habitation à demi souterraine *a*.

Fig. 2. — 1. Poêle en pierre de l'habitation à demi souterraine *a*; 2. base du poêle en pierre de la dite habitation.

Fig. 3. — Fragments de céramique.

Fig. 4. — Vase trouvé dans l'habitation à demi souterraine *a*.

Fig. 5. — Fragments de céramique grise à décor vernissé.